

Öt előadás, öt nézőpont, egy történelmi sorsforduló

MOHÁCS 500 – A Váci Egyházmegyei Könyvtár
előadássorozata

MOHÁCS 500

„Csapásra nyújtá vaskezét
A sors Mohács felett,
S Mohács egy véres honfisir,
Egy nemzet átka lett...” (Tátrányi Béla)

Dátum	Előadás címe	Előadó	Hely
MÁRCIUS 5 CSÜTÖRTÖK	MAGYARORSZÁG A JAGELLÓK KORÁBAN	DR. KRISTÓF ILONA (ESZTERHÁZY K. KATOLIKUS EGYETEM, EGER)	VÁC, MIGAZZI K. TÉR 4. KOLPING HÁZ
MÁRCIUS 26 CSÜTÖRTÖK	MILYEN CSATA VOLT A MOHÁCSI CSATA?	DR. NÉGYESI LAJOS (NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM, BUDAPEST)	VÁC, MIGAZZI K. TÉR 4. KOLPING HÁZ
ÁPRILIS 29 SZERDA	EGY KÖZISMERT CSATA KÖZISMERT (?) FORRÁSA – BRODARICS ISTVÁN MOHÁCSRÓL ÍROTT HISTÓRIÁJA ÉS KONTEXTUSA	DR. KASZA PÉTER (SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM)	VÁC, GALAMB U. 1. PÜSPÖKVÁC
MÁJUS 13 SZERDA	MAGYAR–PÁPAI KAPCSOLATOK MOHÁCS ELŐTT	DR. NEMES GÁBOR (GYŐRI EGYHÁZMEGYEI GYŰJTEMÉNYI KÖZPONT)	VÁC, GALAMB U. 1. PÜSPÖKVÁC
JÚNIUS 10 SZERDA	A TÖRÖK KORI VÁC MAG HELLA	(TRAGOR IONÁC MŰZEUM, VÁC)	VÁC MIGAZZI K. TÉR 4. KOLPING HÁZ

TÁMOGATÓINK: VÁCI KOLPING EGYESÜLET, PÜSPÖKVÁC, VÁCI EGYHÁZMEGYEI KÖNYVTÁR

INFO: VÁCI EGYHÁZMEGYEI KÖNYVTÁR
KONYVTAR@VACIEGYHAZMEGYE.HU

KÖNYVTÁRI ESTÉK

„Csapásra nyújtá vaskezét
a sors Mohács felett,
S Mohács egy véres honfisir,
Egy nemzet átka lett...”
(Tátrányi Béla)

A program tudatosan felépített ívet követett: a Jagelló-kori Magyarország általános helyzetétől indultunk, majd a csata hadtörténeti és forrástörténeti kérdésein keresztül jutottunk el a magyar–pápai kapcsolatok vizsgálatához, végül pedig a török kori Vác történetében láthattuk a mohácsi események helyi következményeit.

Könyvtári estéink első előadója **Dr. Kristóf Ilona**, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem tanszékvezető, docense volt, aki a Jagelló-kori Magyarország politikai és társadalmi viszonyait mutatta be. Az előadás egyik legfontosabb tanulsága az volt, hogy a Jagellók korát nem lehet egyszerűen a hanyatlás időszakaként értelmezni. A korszak sokkal összetettebb képet mutat: működő államszervezet, jelentős nemzetközi kapcsolatok és komoly belpolitikai kihívások egyaránt jellemezték. Megismerhettük a Hunyadi-kor örökségét, II. Ulászló és II. Lajos uralkodásának körülményeit, valamint azokat a diplomáciai és katonai folyamatokat, amelyek végül Mohács felé vezettek. Izgalmas volt annak bemutatása, hogy a Magyar Királyság milyen helyet foglalt el a korabeli Európában, hogyan próbált megfelelni az egyre erősödő oszmán fenyegetés jelentette kihívásoknak, valamint miként árnyalják a legújabb kutatások a Jagelló-korról kialakult hagyományos képet.

A második alkalommal **Dr. Négyesi Lajos**, ezredes hadtörténész, a Nemzeti Közszerológiai Egyetem tanára tartott előadást, amely a mohácsi ütközet katonai elemzésére vállalkozott. A résztvevők árnyalt képet kaptak a korabeli hadviselésről, a magyar és az osz-

A mohácsi csata közelgő ötszázadik évfordulója alkalmat kínál arra, hogy újra végiggondoljuk a magyar történelem egyik legismertebb és legtöbbet vitatott eseményét. Fél évezred távlatából Mohácsra már nem csupán egy súlyos katonai vereségként tekintünk, hanem olyan történelmi fordulópontként is, amely hosszú időre befolyásolta az ország sorsát és fejlődését.

E gondolat jegyében szerveztük meg 2026 tavaszán és kora nyarán a *Mohács 500* című előadássorozatot. Célunk az volt, hogy a korszakot több nézőpontból, a legújabb kutatási eredmények fényében ismertessük meg az érdeklődőkkel; a helyi kapcsolódási pontot pedig Brodarics István váci püspök, a mohácsi csata legismertebb krónikásának alakja jelentette.

mán hadsereg felépítéséről, valamint a csata lefolyásáról. Az előadó bemutatta a hadrendeket, a csatátér adottságait és azokat a stratégiai döntéseket, amelyek meghatározták az ütközet kimenetelét. Az előadás egyik legizgalmasabb része a Moháccsal kapcsolatos történelmi mítoszok és leegyszerűsítések vizsgálata volt. Kiderült, hogy a vereség okai jóval összetettebbek annál, mint amit a közgondolkodás gyakran feltételez. A számos forrással alátámasztott, történelmi anekdotákkal és személyes élményekkel színesített előadás valóban maradandó élmény nyújtott. Megrendítő volt 500 év távlatából újra értelmezni a csata üzenetét: az ott harcoló, a kereszténységet védelmezni kívánó magyar hősök áldozatát és helytállását.

A harmadik előadásban **Dr. Kasza Péter**, az MTA doktora, a Szegedi Tudományegyetem tanszékvezetője a mohácsi csata legismertebb kortárs beszámolójának szerzőjét, Brodarics Istvánt állította a középpontba. Brodarics nemcsak szemtanúja volt az eseményeknek, hanem a korszak egyik legműveltebb humanista értelmiségi és egyházi vezetője is. Előadásában megismerhettük életútját, diplomáciai tevékenységét és azt a történelmi környezetet, amelyben megszületett a mohácsi csatáról írt híres műve. Az előadásnak rendkívül izgalmas része volt annak bemutatása, ahogyan már közvetlenül a csata után megkezdődött a történetek értelmezése és magyarázata. Brodarics műve nem csupán történelmi beszámoló, hanem egyben válasz is volt azokra a véleményekre, amelyek a vereség okait igyekeztek meghatározni. Az előadás rávilágított arra, hogy a történelmi emlékezet és a múlt értelmezése nem utólagos folyamat, hanem már az eseményekkel szinte egy időben elkezdődik.

A következő előadásban **Dr. Nemes Gábor**, a Győri Egyházmegyei Gyűjteményi Központ igazgatója a Magyar Királyság és a Szentszék kapcsolatát mutatta be a csatát megelőző évtizedekben. Az előadás érzékletes képet adott a XVI. század eleji Európa politikai viszonyairól. Megismerhettük a pápaság sajátos helyzetét, amely egyszerre jelentett egyházi és világi

hatalmat, valamint azokat a diplomáciai kihívásokat, amelyekkel a Szentszéknek az oszmán előretörés időszakában szembe kellett néznie. Kiemelt figyelmet kapott Lorenzo Campeggi bíboros magyarországi küldetése, amely jól szemléltette, hogy a pápaság milyen eszközökkel próbálta támogatni a Magyar Királyságot. Az előadás arra is rámutatott, hogy a török veszély elleni összefogást hogyan akadályozták Európa nagyhatalmainak egymással folytatott konfliktusai.

A sorozat záró előadásában **Mag Hella**, a Tragor Ignác Múzeum munkatársa helyi nézőpontból mutatta be a Mohács utáni évszázadokat. Az előadás a törökkori Vác történetét tárta a hallgatóság elé, gazdag forrásanyag, korabeli ábrázolások és régészeti leletek segítségével. Megismerhettük a város stratégiai szerepét, ismétlődő ostromait, a lakosság életkörülményeit és a hódoltság mindennapjait. A bemutatott adatok és régészeti eredmények révén kézzelfoghatóvá vált, miként jelentek meg helyi szinten azok a történelmi folyamatok, amelyekről a korábbi előadások országos és nemzetközi összefüggésekben szóltak. A sorozat így szimbolikusan is eljutott Mohácstól Vácig: a nagy történelmi eseményektől a helyi történelem világáig.

A sorozat egyik legnagyobb eredményének azt tartjuk, hogy az előadások körül fokozatosan kialakult egy visszatérő, elkötelezett hallgatói közösség. Számos résztvevő valamennyi alkalmon jelen volt, ugyanakkor minden előadás új érdeklődőket is vonzott. Ez örömteli tapasztalat volt! Reméljük, hogy az előadások nemcsak új ismereteket adtak, hanem közös gondolkodásra is ösztönöztek! Bízunk benne, hogy a kialakult érdeklődő közösség a jövőben is velünk tart majd a Könyvtári Esték további rendezvényein! Az előadások hamarosan visszanezhetők lesznek az egyházmegye youtube csatornáján és a könyvtár honlapján.

